

készült kerámiák). Hasonlóan gyakori mellékletként szolgáltak a vaskések. A női sírok leletei között rejtettek páncéllamellák (35., 84. sír), számos orsókarika, orsógomb, egy hengerpalástos lengőcsüngőjű fülbevaló, gyöngy nyakláncok (sárga és fekete köles-, dinnyemag alakú, valamint lapított gömb alakú üvegyöngyökkel) és egy díszített csont tűtartó. A férfiak sírjaiból több esetben övtartozékok (bronz és ezüst lemezes és préselt veretek, észak-itáliai–kelet-alpi övgarnitúra, egy öntött indás kisszívég) láttak napvilágot. A temetőben ritka fegyvermellékletek kapcsán mindössze egy íj markolata és karjait borító csont merevítőlemezek, egy tegezre utaló mintás csontlemeztöredék, egy háromélű nyílhegy (előbbiekből a 3. sírból), valamint egy T-alakú bárd (30. sír) említhető, bár utóbbi fegyver funkciója bizonytalan. A temetőrészletet a 7. század első felétől a 8. századba nyúlóan használták.

Az I. és II. felszínen legnagyobb számban Árpád-kori objektumokat tártunk fel. A településrészletet szerkezete alapján a nagyobb kiterjedésű, szabályos elrendezésű falvak közé sorolhatjuk. A telepobjektumok az Árpád-korban tipikusnak mondható árkokkal tagolt, földbe mélyített épületekből, a hozzájuk tartozó vermekből, külső kemencékből álltak. A kerítőárkok rendszerint téglalap alakú területeket zártak közre. Érdekes, hogy az említett avar temetőt teljesen körbevétték ezen objektumok. Épületek, árkok nem bolygatták a sírokat. A település feltehetően minden irányban tovább folytatódik, teljes kiterjedése nem ismert, feltehetően a mai Seregélyes alá is benyúlik.

A legtöbb épület rendelkezett kemencével, melyek rendszerint túlnyúltak azok alapterületein. A kemencék szájának közel fele kővel volt kirakva. Számos esetben lehetett oszlophelyet azonosítani, melyek alapján ágasfás-szelemenés szerkezetre következtethetünk. Egyetlen, ún. nyeles házat is sikerült azonosítani (SE 2.050) a területen.

A telepobjektumok közül kiemelendő 2 edényégető kemence, melyekből az egyik (SE 2.507) szinte teljes épségben került feltárrásra. Munkagödre lépcsőzetes kialakítású, ÉNy-ról kapcsolódott hozzá az egyoszlatú, kerek, enyhén méhkas alakú tüzelőtér. A tüzelőtér és az égetőtér között teljes épségben maradt meg az agyagrostély. A vörösré égett, kb. 35 cm vastag, 82 cm átmérőjű rostély 6 kerek szelelőnyílással volt ellátva. Boltozatának csupán indítása maradt meg.

A leletanyag zömét a kerámia teszi ki, melynél figyelemre méltó a nagyobb mennyiségű bogrács-töredék. A kerámiaanyag az Árpád-korban általános formai jegyeket hordozza. Ezek alapján a 11–13. századra keltezhetjük. Az oklevelek tanúsága szerint Seregélyes az Árpád-kor második harmadában már biztosan lakott volt, első fennmaradt említése 1258-ból származik. A feltárt részlet elhelyezkedése és nagysága alapján elképzelhető, hogy az egykori Seregélyessel feleltethető meg.

Feltárásvezető: Prander Péter. Munkatársak: Dávid Áron, Gere Natália, Gruming Dia, Kiss László, Kondé Zsófia, Ködmön László, Nagy Márton, Pokrovenszki Krisztián, Pásztor Eszter, Pozsgai Helga, Szok Péter, Szücsi Frigyes.

SZÜCSI FRIGYES – POKROVENSZKI KRISZTIÁN

208. Simontornya, Szent István király utca (KÖH 84075)

(Tolna megye) Tő?, Kú

A település fő utcája, a Szent István király utca nyomvonalán, 2012. október és november folyamán, csapadékvíz-elvezető csatornát fektettek. Az átlagosan 2 m mély árokban a Mátyás

király utcától a plébániáig három helyen is kerültek elő alapfalcsontok, amelyeket agyagba rakott téglatöredékekből készítették, valószínűleg a török korban. Említésre méltó lelet egy gótikus ablakbéllet rétegekőve is. A közműárok oldalában vastag, török kori pusztulási rétegek jelentkeztek.

A ferences kolostor sarkától a Várkert utca torkolatáig fából készített út maradványai láttak napvilágot. A négyzetes gerendákból, több rétegben egymásra rakott, valószínűleg többször megújított útalapozást deszkák burkolták, amelyeket facsapokkal rögzítettek a gerendákhoz. Az út fölötti rétegből előkerült, 18. századi leletek közül egy patkó, és egy kocsikerék töredéke érdemel említést. Hasonló szerkezetű utakat eddig Győrben és Sopronban találtak, ahol a hódoltság idején létesítették, és még a 18. században is használták őket.⁵¹ Kiss István helytörténeti monográfiája a fő utca nyomvonalán, két helyen is említi tölgyfagerendák és padlódeszkák előkerülését a múltban, illetve számos adatot idéz a folyószabályozás előtti időből a hidak javításáról, a szükséges gerendák beszerzéséről.⁵² Ezek a hidnak nevezett építmények lényegében a vizenyős területeken keresztülvezető, gerendaalapozású, deszkaburkolatú útszakaszok voltak.

K. NÉMETH ANDRÁS – CZÖVEK ATTILA

Solymár, Vár (MRT 7. k. 25 / 6. lh., KÖH 11417) (Pest megye) Ő, Kk, Kú

A részletes tanulmányt lásd: Feld István: Régészeti kutatások a solymári várban, 2001–2013. In: Kvassay Judit szerk.: Régészeti kutatások Magyarországon 2011–2014. Budapest 2016, 292–315.

209. Somogyvár, Erdészet, Kaposvári út 2. (KÖH 51187)

(Somogy megye) Á, Kk

2012. április 20-án bejelentés érkezett a somogyvári jegyzőtől, hogy a polgármesteri hivatal udvarának egy része régészeti lelőhely, és ott valamikor temető volt. A területen rókák laknak, és az egyik kotorek körül a helyi vadász, feltehetően embercsontokat gyűjtött össze. 2012. május 18-án kimentünk a helyszínre, ahol a jegyző egy dobozban átadott számunkra emberi csontokat, majd megmutatta azt a helyet, ahol a csontok előkerültek. Megállapítottuk, hogy a hely, ahol a csontokat találták, korábban az erdészet épületéhez (ún. Dobogó-rész) tartozott, ahonnan már 1973-ban is kerültek elő Ny–K-i tájolású csontvázak, és ahol Magyar Kálmán 1979–80-ban egy Árpád-kori/késő középkori templom maradványait, valamint ugyanilyen korú sírokat tárt fel. A feltárás nyomai még manapság is láthatóak, egy Ny–K-i irányú kutatóárok tanúskodik róla, amit azóta sem temettek vissza. A terület erősen gázos állapotban van, nincs használatban. A templom környékét, és a rókaodúkat körbejártuk, de további leleteket nem találtunk.

HONTI SZILVIA – VARGA MÁTÉ

51 Gömöri János: Faburkolatú utak maradványai Sopronban és Győrött. *Arrabona* 17 (1975) 91–107.

52 Kiss István: Simontornya krónikája. *Simontornya* 1938, 314–318.; 20–22. jegyzet.